

”

Vi skal bevare vores landbrug – og tilføje de grønne løsninger

Christian Lund, formand for Sektor Kvæg Landbrug & Fødevarer

En netop udgivet prognose fra Københavns Universitet konkluderer, at antallet af husdyr i Danmark vil falde markant frem mod 2030 som følge af den grønne trepartsaftale.

Den noget dystre prognose giver imidlertid et misvisende billede af virkeligheden. I beregningerne mangler afgørende dele af aftalen; man har altså plukket i dele af trepartsaftalens rammer og betingelser og lagt det til grund for fremskrivningerne. Som eksempel har man forsøgt at indarbejde det kommende afgiftssystem, men helt undladt at medtage det kommende system for hurtigere godkendelse af flere klimavirkemidler – og det er jo netop virkemidler, der er udledningsreducerende og som derfor delvist eller helt vil eliminere afgiftsbetalingen.

Derudover er der lavet en række metodemæssige ændringer. Det betyder, at man ikke kan sammenligne 2030-tallet fra prognosen, der blev offentliggjort i 2024, med 2030-tallet fra prognosen, der bliver offentliggjort her i 2025. De metodemæssige ændringer er af teknisk karakter og indeholder et forbedret datagrundlag. En del af faldet i antallet af dyr skyldes anvendelsen af den nye metode og har altså ikke noget med trepartsaftalen at gøre.

Sagt med andre ord; på det rigtige beregningsgrundlag ville faldet af antallet af dyr være mindre.

Udvikling – ikke afvikling!

Med den omtalte prognose fra KU kan jeg være bange for, at der tegner sig et unuanceret billede af

fremtiden for animalsk produktion i Danmark. Vi er nødt til at have fuld gennemsigtighed og alle mellemregninger med, når vi afdækker her-og-nu-arbejdet med implementering af treparten – ikke mindst, når vi forsøger at få og give indblik i implementeringens konsekvenser for vores erhverv i fremtiden.

Som kvægproducenter arbejder vi hver dag med at skabe og implementere innovative løsninger, som kan forene vores produktion med den fremtid, vi gerne vil spille en aktiv rolle i; trepartsaftalen har defineret rammerne for dén fremtid. Og vi arbejder støt med at omsætte de fastsatte målsætninger fra aftalen til den virkelighed, vi befinder os i som landmænd.

Selvfølgelig vil de strukturelle og produktionsmæssige ændringer, som vi står overfor, have konsekvenser som vil kunne mærkes i vores arbejde – sådan er det med al forandring. Jeg oplever heldigvis en enorm velvilje hos jer, vores medlemmer, til at gribe de nye muligheder og forandrede procedurer, som aftalen også medfører. Det er netop med dén indstilling, at vi kan bekræfte landbrugets plads i Danmark – ikke kun historisk, men i den grad også som et af fremtidens førende erhverv.

I en tid, hvor vi står overfor store forandringer på tværs af erhverv-Danmark, er der brug for, at samfundet står sammen om at skabe og udvikle de rammer, som skal bidrage til en grønnere fremtid. Vi ved, at landbruget spiller en stor rolle i at gøre Danmark rigere på natur og bæredygtige løsninger – og her er afvikling ikke svaret – men udvikling!

Metanhuse skal mindske klimaaftryk i stalden

Mælkeproducent Svend Hestbæk hjælper SEGES Innovation med at teste teknologi, der opsamler metan direkte i stalden.

Ved første øjekast kunne man tro, at Svend Hestbæk har kastet sig over tomatdyrkning i sin stald ved Aalestrup. Tre gennemsligtige "drivhuse" over sengebåsene ligner nemlig noget fra en villahave. Men her dyrkes ikke grøntsager – der opsamles metan.

Svend Hestbæk er den første til at teste en ny teknologi i samarbejde med SEGES Innovation. 11 sengebåse i hans stald er blevet udstyret med prototyper på såkaldte metanhuse.

Det er gennemsligtige overdækninger med ventilation og udluftning, som sikrer, at man kan opsamle metan fra de steder, hvor køerne opholder sig mest i stalden. I tidligere forsøg har husene vist sig at kunne opsamle store dele af den enteriske metan, køerne udleder i løbet af en dag. Husene har været en del af staldens inventar siden februar.

Køerne tager det med ro

"Det har faktisk overrasket mig, hvor lidt vi har kunnet mærke det på køerne," fortæller Svend Hestbæk.

"Man kunne jo godt have troet, at de ville være skeptiske over for metanhuse, men det virker som om, det er fuldstændig ligegyldigt

for dem. De lægger sig med hovederne i huse-
ne, som de lægger sig i de andre sengebåse."

Og det er en vigtig observation. Projektet handler om at finde løsninger med henblik på at rense luften for metan, som ikke går på kompromis med dyrevelfærden. Derfor er metanhuse, som tidligere har været testet på DKC i Foulum, bygget op i stalden hos Svend Hestbæk for at undersøge, om den gode idé også fungerer i praksis.

"Det er fedt at være med i processen i sådan et projekt," siger Svend Hestbæk. "At høre om tankerne bag forsøgene og kunne bidrage med input fra den virkelige verden. Hvordan fungerer det her i praksis? Det ved vi jo kun, når vi prøver det i en rigtig stald."

Et års test

Metanhuse skal stå i Svend Hestbæks stald i et år og skal give svar på, hvor effektivt løsningen vil kunne fungere i en almindelig kvægbesætning. Ifølge Mia Stenbryggen Nielsen fra SEGES Innovation viser målinger fra tidligere forsøg, at op mod en tredjedel af køernes daglige metanudledning kan opsamles, når de hviler sig.

"Vi ved, at en stor del af metanen udledes, når koen ligger og tygger drøv. Derfor er det oplagt at forsøge at opsamle metan netop dér," forklarer Mia Stenbryggen Nielsen. Metanhuse er lukket med plastlameller, som koen stikker sit hoved igennem, når hun lægger sig ned. Lamellerne sørger for, at der ikke suges mere luft end højst nødvendigt fra staldrummet.

Udover metanhuse over sengebåse, skal der i Svend Hestbæks stald i den kommende tid også testes metanhuse, der bygges over foderbordet. Formålet er også her at opsamle metan i de områder, køerne opholder sig i længere tid ad gangen.

Behov for nye løsninger

Svend Hestbæk har ikke bare sagt ja til at hjælpe med forsøget på grund af nysgerrighed. Han ser det også som et skridt i retning af at forberede sig på fremtidens krav.

"Det er klart, at vi er nødt til at gøre noget, der kan hjælpe os med at sænke vores udledninger og imødegå den nye CO₂-afgift," siger han. "Men det er vigtigt at vi gør det, der giver mening. Vi kan jo ikke bare lukke

Ændringer i Kvægerstatningsordningen: Dækning for salmonellose og bluetongue fjernes

Bestyrelsen i Sektor for Kvæg hos Landbrug & Fødevarer har besluttet at ændre i Kvægerstatningsordningen. Det betyder, at muligheden for at få dækket driftstab ved udbrud af salmonellose samt tab som følge af bluetongue fjernes fra ordningen.

Ændringen sker som følge af udviklingen i både besætningsstrukturer og forsikringsmarkedet. Der er i dag mulighed for at tegne privat forsikring mod begge sygdomme gennem de enkelte

landmænds egne forsikringsselskaber. Da ordningen oprindeligt blev etableret for at dække områder uden private forsikringsalternativer, vurderes det hensigtsmæssigt at justere ordningen, så den afspejler den nuværende virkelighed:

"Vi har foretaget en nødvendig tilpasning af kvægerstatningsordningen. Det er positivt, at forsikringsmarkedet nu tilbyder erstatning for sygdomme som salmonellose og bluetongue, og giver

FAKTA

Der ventileres 100 kubikmeter luft pr. ko fra metanhuset i timen.

Der opnås metan-koncentrationer på 100-200 ppm.

Metanhusene er del af et projekt i SEGES Innovation, støttet af Mælkeafgiftsfonden, og prototyperne er opførte i samarbejde mellem Ulbjerg Smede og VVS, Rotor A/S og Dan Egtved.

hele stalden tæt for at fange metan. Så må vi sætte ind de steder, hvor det er muligt,” siger Svend Hestbæk. Han peger selv på malkestalden som et andet sted, hvor der kan være potentiale for metanopsamling i fremtiden.

Et første skridt

Metanhusene er stadig i udviklingsfasen, og udover hvordan den praktiske udformning af husene ender med at være, presser et andet vigtigt spørgsmål sig på:

“Vi har endnu ikke en løsning klar til, hvad vi stiller op med metanen, når vi først har suget den ud af husene,” fortæller Mia Stenbryggen Nielsen. “Det er et spørgsmål om at finde den rette teknologi til enten at rense den bort eller bruge den til andre formål. Målet er i hvert fald, at metanen ikke skal slippe ud i atmosfæren.”

os muligheden for at målrette ordningen til områder, hvor der fortsat ikke findes private alternativer,” udtaler Christian Lund, formand for Sektor for Kvæg, Landbrug & Fødevarer.

Ordningen dækker fortsat i forbindelse med bekæmpelse af en række andre anmeldeligt smitsomme sygdomme som eksempelvis Bovin Virus Diarré (BVD) og Infektøs Bovin Rhinotracheitis (IBR), idet visse tab forårsaget af disse sygdomme, blandt andre, ikke er mulige at få dækket via egen forsikring eller offentlig erstatning.

De danske kvægbrugere opfordres til at kontakte eget forsikringsselskab for at få et overblik over muligheder for dækning af sygdomsrelaterede tab fremover.

Kom en klovspalte dybere

Følg med KvægLYT og få de seneste opdateringer fra kvægsektoren – direkte i din øregang.

Du finder KvægLYT på Spotify, Apple Podcasts eller hvor du ellers lytter til podcasts.

Del din mening om KvægNYT

Synes du at indholdet i bladet, du sidder med, er spændende og relevant? Er artiklerne med til at klæde dig godt på til hverdagen i stalden og til samtalerne ved frokostbordet? Eller er der måske indhold, du savner?

Gør os klogere ved at besvare denne spørgeundersøgelse om KvægNYT og dine medievaner.

Scan QR-koden for at komme til spørgeundersøgelsen:

Få renterabat til grønne investeringer på bedriften

Med en ny ordning fra den statslige investeringsfond EIFO bliver det nu billigere at låne penge til grønne omstillingsinitiativer på bedriften.

Har du brug for kapital til en investering, der kan gøre din bedrift mere bæredygtig?

Så kan du nu få hjælp fra Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO), der med en ny ordning gør det billigere for landmænd at låne penge til investeringer i løsninger eller teknologier, som fremmer den grønne omstilling.

"Grøn omstilling koster som bekendt penge. Her er den nye ordning oplagt, fordi man kan låne penge på attraktive vilkår til grønne initiativer på bedriften, som man måske ikke kan få finansieret gennem banken på grund af for eksempel lav soliditet," siger landbrugschef Annette Søe Jepsen fra EIFO.

Ekstra relevant ved generationsskifte

Som kvægbruger kan man få renterabat på lån til for eksempel omlægning til økologi, kemisk og biologisk luftrensning, varmevekslere,

gyllekøling, gylleforsuring og overdækning af gylletanke. Også nye, lovende teknologier som pyrolyse kan give renterabat ved lån hos den statslige fond.

Den nye ordning er relevant for alle kvægbrugere, der vil gøre deres produktion mere bæredygtig. For en særlig gruppe er den nye ordning dog ekstra relevant, nemlig nystartede landmænd.

"Når en ung landbruger vil købe en ældre bedrift i forbindelse med for eksempel et generationsskifte, er der typisk mange muligheder for grønne tiltag. Her er den nye ordning oplagt, fordi den kan bidrage med kapital, som banken måske ikke kan tilbyde, fordi virksomheden er nystartet," siger Annette Søe Jepsen.

Den nye ordning giver konkret en reduktion i rentemarginalen på mellem 7 og 39 pct. ved lån hos EIFO. Man kan låne fra 500.000 kr. og op efter, og det er et krav, at et pengeinstitut eller et leasingselskab medfinansierer lånet med mindst 30-50 pct.

Hvis du vil vide mere, kan du tage fat i landbrugschef Annette Søe Jepsen fra EIFO på 21567099 eller asj@eifo.dk.

Vi er nærmere videobaseret syn før nødslagtning på bedriften

Et pilotprojekt gennemført af L&F har fået faglig anerkendelse i form af publicering i videnskabeligt tidsskrift.

Konklusionen af projektet viser, at videobaseret syn i høj grad fungerer betryggende.

L&F har længe arbejdet for at videokonsultation kan erstatte den fysiske undersøgelse udført af embedsdyrlægen før slagtning på bedriften. Det vil kunne reducere omkostningerne markant, løfte dyrevelfærden ved nødslagtninger og sikre, at færre dyr går til spilde.

En vigtig milepæl i den indsats er nået, da resultaterne af et L&F-pilotprojekt med videokonsultation er blevet offentliggjort i det anerkendte videnskabelige tidsskrift "Frontiers in Veterinary Science".

Studiet viser, at i de fleste tilfælde vil en videoinspektion være sammenlignelig med en fysisk undersøgelse, hvis den tekniske løsning med videokvalitet og netforbindelse er i orden.

"Det er en vigtig del af den faglige anerkendelse af et projekt eller en undersøgelse, at resultaterne publiceres i et videnskabeligt tidsskrift. Dermed tager vi et skridt fremad i arbejdet med at få ændret EU's regler, så det i fremtiden kan blive muligt for embedsdyrlægen at gennemføre syn af dyr før slagtning på bedriften ved hjælp en videobaseret kontrol," siger Trine Vig, fødevarer- og veterinærpolitisk chef i L&F.

Muligheden for at erstatte den fysiske kontrol fra en embedsdyrlæge med en videobaseret kontrol er et af de områder, hvor L&F arbejder for at kunne reducere dyre offentlige gebyrtakster med teknologiske løsninger, når det drejer sig om kontroller.